

UNIVERZITET U NOVOM SADU
PRIRODNO – MATEMATIČKI FAKULTET
DEPARTMAN ZA GEOGRAFIJU, TURIZAM I HOTELIJERSTVO

Seminarski rad iz predmeta: **Upravljanje kulturnim događajima**
SUPERNATURAL FESTIVAL

Profesor:
Dr Tatjana Pivac

Student:
Milica Grahovac 17m/15

Novi Sad, 2016

SADRŽAJ

UVOD	3
REPUBLIKA SRBIJA.....	4
BEOGRAD.....	5
SUPERNATURAL.....	6
PROIZVEDENO U SRBIJI ROĐENO U JAPANU	6
ISTORIJA SUPERNATURAL FESTIVALA	7
SUPERNATURAL FESTIVAL 2007	7
SUPERNATURAL FESTIVAL 2008	8
SUPERNATURAL FESTIVAL 2009	9
SUPERNATURAL FESTIVAL 2010	10
SUPERNATURAL FESTIVAL 2011	11
SUPERNATURAL FESTIVAL 2012	12
SUPERNATURAL FESTIVAL 2013.....	13
SUPERNATURAL FESTIVAL 2014	15
SUPERNATURAL FESTIVAL 2015	16
ORGANIZACIJA SUPERNATURAL FESTIVALA.....	18
SUPERNATURAL ORGANIZACIJA	18
VREME I MESTO ODRŽAVANJA SUPERNATURAL FESTIVALA.....	18
PRIJATELJI I SPONZORI SUPERNATURAL FESTIVALA	18
ULAZNICE ZA SUPERNATURAL FESTIVAL.....	20
PROGRAM SUPERNATURAL FESTIVALA	20
PROMOCIJA SUPERNATURAL FESTIVALA	20
VOLONTIRANJE NA SUPERNATURAL FESTIVALU	21
NAJBOLJI EVROPSKI PROJEKAT	22
SWOT ANALIZA SUPERNATURAL FESTIVALA	23
ZAKLJUČAK	24
LITERATURA.....	25

UVOD

Manifestacije predstavljaju kreativni i kompleksni kulturni i društveno - ekonomski događaj, koji se sastoji iz različitih kulturnih programskih sadržaja, a ostvaruje turističke efekte i ciljeve i ima društveno - ekonomski značaj za jedno turističko mesto. – Ožegović

Manifestacije su glavna, povremena ili stalna priredbu, koja se održava, sa ograničenim vremenom trajanja, napravljena tako da ima veliku privlačnost, tradiciju i rentabilnost na određenoj destinaciji, na kratak i/ili duži period vremena. - J. R. B. Ritchie

Postoje više načina klasifikacije događaja. Osnovna podjela je na planirane i neplanirane događaje. U zavisnosti od njihove veličine, razlikujemo: mega, hallmark, i glavne događaje. Klasifikacija koja je u ovom radu relevantna jeste po namerama i karakteristikama događaja. Ovde se razlikuju osam vrsta događaja: kulturni, umetnički/zabavni, poslovni/trgovinski, sportski, obrazovni i naučni, rekreativni, politički i privatni događaji.

Slika 1. Oktoberfest
Izvor (<http://www.oktoberfest.de/>)

Slika 2. EXIT festival
Izvor (<https://www.djguide.nl/nieuws>)

Slika 3. Festival de Cannes
Izvor (<https://www.tes.com/>)

Supernatural festival je kulturnog i umetničkog karaktera. Na zanimljiv način putem muzičkog dela i mnogobrojnih radionica utiče na podizanje svesti stanovništva o zaštiti prirodne sredine.

REPUBLIKA SRBIJA

Srbija je kontinentalna zemlja koja se nalazi u jugoistočnoj Evropi, na centralnom delu Balkanskog poluostrva, između $41^{\circ}53'$ i $46^{\circ}11'$ severne geografske širine i $18^{\circ}49'$ i $23^{\circ}00'$ istočne geografske dužine. Zbog dela Panonske nizije na severu, Srbija pripada i regionu srednje Evrope, a geografski i klimatski svojim južnim delom se ubraja i u mediteranske zemlje.

Srbija je na raskrsnici puteva Istočne i Zapadne Evrope koji moravsko-varždarskom i nišavsko-maričkom dolinom vode na obale Egejskog mora, u Malu Aziju i na Bliski istok. Evropski saobraćajni koridori 7(Dunav) i 10 (drumski i železnički) prelaze preko teritorije Srbije i ukrštaju se u Beogradu.

Glavni grad Srbije, Beograd leži na Dunavu, plovnom putu koji povezuje zapadne i srednjoevropske zemlje sa zemljama Istočne Evrope. U njegovu luku dolaze brodovi iz Crnog mora, a preko kanala Rajna – Majna – Dunav našao se u središtu glavnog plovnog puta u Evropi: Severno more – Atlantik – Crno more. Veza sa Jadranskim morem je železnička pruga Beograd – Bar. U Beogradu je i Aerodrom „Nikola Tesla“, koji se nalazi na raskrsnici glavnih evropskih vazdušnih puteva.

Slika 4. Karta Srbije

Izvor (<http://forum.krstarica.com/showthread.php/326986-Sve-o-statutu-i-statusu-Vojvodine/page139>)

Dužina granica Srbije je 2114,2 km. Na istoku Srbija se graniči sa Bugarskom, na severoistoku sa Rumunijom, na severu sa Mađarskom, na zapadu sa Hrvatskom i Bosnom i Hercegovinom, na jugozapadu sa Crnom Gorom, a na jugu sa Albanijom i Makedonijom (<http://www.srbija.travel>).

BEOGRAD

Beograd je glavni grad Srbije, sa oko 1,7 miliona stanovnika. Jedan je od najstarijih gradova u Evropi i od davnina je značajno saobraćajno čvorište kao raskrsnica puteva Istočne i Zapadne Evrope. Leži na dve međunarodne reke, na ušću reke Save u Dunav i vode reka ga opasuju sa tri strane. Zbog takvog položaja, sa pravom je nazivan "kapijom Balkana" i "vratima Srednje Evrope".

Najstariji arheološki nalazi sa njegovog područja sežu u peti milenijum pre nove ere. Pripadnici keltskog plemena su osnovali Singidunum u 3. veku pre nove ere, dok prvo pominjanje Beograda datira iz 878. godine. Tokom svoje duge i burne istorije, Beograd je osvajalo 40 armija, a 38 puta je podizan iz pepela.

Prestonica je srpske kulture, obrazovanja i nauke. U njemu je najveća koncentracija institucija iz oblasti nauke i umetnosti od nacionalnog značaja: Srpska akademija nauka i umetnosti, osnovana 1886. kao Srpska kraljevska akademija; Narodna biblioteka Srbije, osnovana 1832; Narodni muzej, osnovan 1841. i Narodno pozorište, osnovano 1869. Grad je takođe i sedište Beogradskog univerziteta, osnovanog 1808. kao Velika škola, i Univerziteta umetnosti.

Beogradska tvrđava je najstariji kulturno-istorijski spomenik Beograda, a turistima su zanimljivi i boemska četvrt Skadarlija u centru grada, Konak kneginje Ljubice, Kapetan Mišino zdanje, Stari i Novi dvor, zdanje Narodne skupštine, Hram Svetog Save...

Brojne lokalne i međunarodne pozorišne, filmske, muzičke i druge manifestacije kulturnog života (FEST, BITEF, BEMUS, BELEF, Oktobarski salon, Festival dokumentarnog i kratkometražnog filma...) čine Beograd značajnim kulturnim centrom.

Beograd je domaćin brojnih međunarodnih i domaćih kongresa i sajмова. "Sava centar" svojom univerzalnom namenom predstavlja jedan od najatraktivnijih kongresno-kulturnih kompleksa u ovom delu Evrope. Na "Beogradskom sajmu" godišnje se održava preko 40 međunarodnih sajamskih manifestacija.

Na beogradskim stadionima i sportskim terenima održana su brojna svetska i evropska sportska takmičenja, "Beogradska arena" je univerzalna dvorana za sve sportske, kulturne i zabavne događaje i raspolaže sa 20.000 mesta. Na Adi Ciganliji postoje otvoreni tereni za mnoge sportove, pogotovo one vodene i ekstremne. U Beogradu se svake godine održava "Beogradski maraton".

(<http://www.srbija.travel/%D0%B4%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B5/%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%B8-%D0%BE%D0%BF%D1%88%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B5/Bograd.a-18.176.html>)

SUPERNATURAL

Supernatural festival je nastao 2007. godine sa ciljem da slavi Dan PLANETE ZEMLJE. Ovo je jedan od najvećih zelenih festivala u Srbiji, koji okuplja oko sebe veliki broj posetilaca (oko 10,000 posetilaca svake godine). Pored velikog broja ljubitelja dobre muzike i planete Zemlje festival posećuju razne kompanije koje vode računa o zaštiti životne sredine, akademske institucije, proizvođači organske hrane...

Supernatural festival je mesto gde ljudi mogu da se zabave, da čuju dobru i kvalitetnu muziku, da učestvuju u različitim radionicama i da se edukuju. Festival promovise ljubav i harmoniju sa planetom Zemljom kao način života(<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/>).

PROIZVEDENO U SRBIJI ROĐENO U JAPANU

Ideja o nastanku Supernatural festivala nastala je 2005. godine na EXPO svetskoj izložbi koja je održana u Japanu pod nazivom “ Mudrost prirode”. U Aichi (Aiči), malom gradu nadomak Nagoye (Nagoje), osnivači festivala su videli savremena dostignuća civilizacije koja su stavljena u kontekst održivog razvoja. Prvi put su se susreli sa Maglev vozovima , koji lebde iznad pruga pomoću elektomagnetnih polja i dostižu brzinu od 500km/h, videli su budućnost javnog transporta koji je u Japanu već uveliko stvarnost (razvoj solarne tehnologije doveo je do proizvodnje hibridnih autobusa koji se koriste u javnom prevozu) i inovacije u okviru zelene/održive arhitekture.

Ove stvari su fascinirale osnivače Supernatural festival i inspirisale su ih da razmišljaju o ekologiji kao o načinu života. Na njih je najviše utisaka ostavila poruka izložbe: “Moramo da radimo zajedno i da razmenjujemo naše iskustvo i mudrost, u cilju kreiranja novih puteva za čovečanstvo koji su u harmoniji sa prirodom”. Tako je ideja za festival o prirodi rođena. Cilj Supernatural festival je da spoji ljude i da im pomogne da razmene znanja i iskustva kroz zabavu i dobru muziku(<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/>).

ISTORIJA SUPERNATURAL FESTIVALA

Od 2007. godine, kada je bio prvi festival pa do 2010. godine Supernatural festival je održavan u parku na Košutnjaku kod Hajdučke česme. Godine 2011. festival je premešten u Botaničku baštu. Od 2012. godine Supernatural festival se organizuje u Supernatural parku na Adi Huji. Ovaj park je bio glavni projekat Supernatural festivala kao promocija projekta pod nazivom Revitalizacija ekosistema Ade Huje.

SUPERNATURAL FESTIVAL 2007

Prvi Supernatural festival se održao 22. Aprila 2007. godine u parku na Košutnjaku kod Hajdučke česme. Prvi festival je okupio veliki broj ekoloških organizacija i grupa za zaštitu životinja: Gradski sekretarijat za zaštitu životne sredine, Recan – fond za reciklažu, Orca – organizacija za zaštitu životinja, Priroda – pokret ogranske Srbije, Futura – fakultet za ekologiju. Preko 5000 posetilaca, mladih ljudi i roditelja sa decom, stvorili su spontanu i zabavnu atmosferu koja je postala zaštitni znak festivala.

Festival je i prve godine imao edukacioni deo. Posetioci festivala su učestvovali u različitim radionicama koje su organizovale ekološke organizacije, koje su interaktivno prezentovale različite ekološke probleme i potencijalna rešenja problema. Inspirisani kulturom Indijanaca, koji žive u skladu sa prirodom, organizatori festivala su postavili vigvam (indijanski šator) i izložbu ekoloških tekstova posvećenih vezi između čovečanstva i prirode.

“ Mi mislimo da ptica u kavezu peva, ali zapravo ona plače.”

“Lov na jelene bi bio interesantan da jelen ima pušku.”

Slika 5. Prvi Supernatural festival

Izvor (<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2007/>)

Pored edukativnog dela festival, postojao je i zabavni deo festivala. Za dobru zabavu su se pobrinuli sledeći muzički bendovi: Obojeni program, Shiroko, Belgrade Yard sound system, Kinektic vibe, Goran Milošević...(<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2007/>)

SUPERNATURAL FESTIVAL 2008

Drugi Supernatural festival je okupio više od 10,000 posetilaca i desetine ekoloških asocijacija. Održan je 20. Aprila 2008. godine. Kao i prethodne godine Supernatural festival je održan kao jednodnevni festival koji će stvoriti atmosferu u kojoj će posetioci moći da stvore nova prijateljstva i da steknu nova znanja o ekologiji i zaštiti životne sredine.

PROGRAM ZA DECU

Pošto održivi razvoj predstavlja očuvanje prirode za nove generacije, organizatori su odlučili da festivalom dopru i do najmlađih posetilaca putem dečijih programa i radionica. Dečiji program održan je od 10h do 14h. Od 2008. godine ovaj program je sastavni deo festivala.

DISCO FIELD (DISKO POLJE)

Druga inovacija na Supernatural festivalu 2008. godine bila je druga bina koja je namenjena ljubiteljima elektronske muzike, i nosi ime Disco field.

Disko field je obogaćen i veselom Supernatural scenografijom: velike pečurke, leptiri, ogromno cveće, pčele i druga šumska stvorenja. Festival je otvoren u 10h radionicama za najmlađe kada je nastupio dečiji hor Čarolija, a od 14h počela je prava žurka. Publiku su zabavljali: Darkwood Dub, Neocekivana sila, Autopark, Petrol, Koyote, Vlada Janjic, Gordan Paunovic, koji su nastupali na MAIN STAGE – U (glavnoj bini), a na Disco field - u Flip, Tijana T, Braca Burazeri...

EKOLOŠKI PROGRAM

Na Supernatural festivalu 2008. godine predstavile su se zelene kompanije. Npr. kompanija Toyota koja se bavi proizvodnjom hibridnih vozila, Ministarstvo ekologije Republike Srbije, Orca, Moć prirode, radio – televizijska kuća B92... (<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2008/>)

SUPERNATURAL FESTIVAL 2009

Godine 2009 održan je treći Supernatural festival. Tačnije održan je 26. Aprila 2009. godine. Ovog puta, organizatori festivala dali su akcenat na reciklazu i na smanjenje emisije CO2.

RECIKLAŽA

PONESI 3 LIMENKE I TRI PLASTIČNE FLAŠE I ULAZIŠ FOR FREE! Je bio moto Supernatural festival 2009. godine.

Svaka osoba koja je na dan festivala donela 3 limenke i 3 plastične flase usla je besplatno na festival. Svi ostali, morali su da plate ulaznicu koja je koštala 400 dinara. Na ovaj način organizatori festival su želeli da stimulišu reciklažu. Od 15,000 posetilaca koliko je bilo davne 2009. godine 96% njih je donelo potreban material za reciklažu. Organizatori su na ovaj način prikupili 2 tone materijala koji je nakon festival odnet na reciklažu. Novac koji je prikupljen od reciklaže iskoristio se za kupovinu kanti za otpad. Kante su postavljene kod Hajdučke česme, na mestu gde se održava festival.

REDUKCIJA EMISIJE CO2

Uz pomoć Ambasade Holandije koja se nalazi u Srbiji, organizatori su posetiocima predstavili još jednu veoma važnu inovaciju: MAIN STAGE je u potpunosti radio na biodizel gorivo.

Biodizel goriva predstavljaju čist izvor energije i redukuju emisiju CO2. Na ovaj način Supernatural festival je stvorio minimalnu emisiju ugljen – dioksida i ostalih komponenti baziranih na ugljeniku.

Festival je otvoren u 10h ujutru dečijim radionicama i dečijim horom Čarolija. A prava žurka je počela u 14h, publiku na MAIN STAGE – U su zabavljali neki od najpoznatijih rok, dab i rege bendova Srbije: Rambo Amadeus, Eva Brown, Jarboli, Veliki Prezir, Irie FM, Широко, Vlada Janjic, Gordan Paunovic, Bill Brewster and Dub Pistols. Program Disco fielda je bio fantastičan zahvaljujući: Braca Burazeri, Banana Rave, Funky Sljiva, Indie go, Idemo na Mars, Tijana T.

EKOLOŠKI PROGRAM

Godina 2009. je bila veoma važna za Supernatural festival zato što je festival ostvario partnerstvo sa Ministarstvom ekologije Republike Srbije na projektu "Očistimo Srbiju". U saradnji sa Ambasadom Ujedinjenih Američkih Država festival je počeo proizvodnju dokumentraca, koji su se emitovali televiziji B92.

(<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2009/>)

SUPERNATURAL FESTIVAL 2010

Četvrti Supernatural festival je bio podeljen po različitim naslovima: Zelena arhitektura, organska hrana i reciklaža. Festival je održan 25. Aprila 2010. godine.

ZELENA ARHITEKTURA

Različita istraživanja su pokazala da građevinski radovi emituju veliku količinu CO2. Upavo zbog toga Supernatural festival je otvorio takmičenje za sve mlade arhitekte i dizajnere. Takmičenje je imalo za cilj da se stvori paviljon koji manifestuje jedna prostor koji je baziran na održivim principima arhitekture. Pobednička ideja je prezentovana na sam dan festivala, a EKO paviljon je sagrađen uz donaciju USAID.

ORGANSKA PIJACA

Kada su 25. Aprila 2010. godine posetioci došli na Hajdučku čemšu da bi proslaili dan planete Zemlje uočili su jednu novinu, a to je bila organska pijaca. Posetiocima su ponuđeni čisti i zdravi proizvodi.

Organska pijaca je prepoznata od strane Slow Food organizacije. Ova organizacija je najveća organizacija koja se bavi zaštitom biodiverziteta u lancu ishrane i smanjenjem loših navika čoveka u ishrani.

RECIKLAŽA

U saradnji sa Sekopak kompanijom organizatori festival su napravili veliki poligon za reciklažu.

EKO PATROLA

Svi zainteresovani posetioci festival mogli su da se uključe u EKO PATROLU i da posete radioice, kako i da učestvuju u različitim akcijama: sadenje drveća, čišćenje reka i sakupljanje materijala za reciklažu.

MAIN STAGE

Kao i svake godine Supernatural je jednodnevni festival koj počinje u 10h dečijim programom. Najmlađe su zabavljali Minja Subota, Dobrica Eric, Manda, Ekomusketari, dečiji hor Čarolija.

Od 14h na scenu su stupili: hor Viva Vox, Jasna Jovicevic and Improv Kolektiv, Svi na pod, Hypnotized, Adam Rafferty, Naked DJ Brka, Darkwood Dub.

DISCO FIELD

Publiku su zabavljali: EWOX, Felony Flats, DJ Pepe, Tijana T, Brothers Burazers, Alex Monster and Vladimir Erdber.

(<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2010/>)

SUPERNATURAL FESTIVAL 2011

Peti Supernatural festival je promenio je svoju lokaciju. Organizatori su želeli da podignu događaj na viši nivo. S toga nova lokacija festivala bila je Botanička bašta.

ZELENA ZAJEDNICA

Ekološki program je prezentovan pod nazivom Zelena zajednica. Vodeće ekološke organizacije iz Srbije imale su svoju prezentaciju na petom Supernatural festivalu. Među njima bile su sledeće organizacije: World Wildlife Fond (Svetski fond za zaštitu prirode), Mladi istraživači Srbije, Orca, Amfora, Sekopak i Recan.

Slika 6. Zelena zajednica na Supernatural festivalu

Izvor (<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2011/>)

ZELENA PIJACA

U želji da se pormoviše zdrav način života, na petom Supernatural festivalu opet je otvorena zelena pijaca. Na njoj su se prezentovale različite kompanije koje se bave proizvodnjom organske hrane. Posetioci su imali priliku da vide, probaju ali i kupe: Homoljski med, kiseli kupus iz Futoga, ajvar iz Leskovca, organsko voće i povrće.

ZELENA UČIONICA

Najmlađi posetiooci festivala se edukuju o održivom razvoju kroz program Zelene učionice. Kao i svake godine dečija radionica je počela u 10h i trajala je do 14h.

Muzički program je bio u skladu sa novim ambijentom. Za zabavu posetilaca su se pobrinuli: Jazz sa Nikolom Conte, Ibrica Jusic, SARS, Tijana Todorović i spektakularni koncert klasične muzike Aleksandra Simića.

Specijalni gost petog Supernatural festivala je bila Dharma Village, promoterka zdravog života, joge, plesa, masaže...

(<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2011/>)

SUPERNATURAL FESTIVAL 2012

Godine 2012. Supernatural festival se prvi put održava u Supernatural parku. Supernatural park je izgrađen na Adi Huju. Nakon rehabilitacije područja i otklanjanja smeća Supernatural festival je dobio je svoj Supernatural park u kojem je mogao da proslavi dan planete Zemlje.

ZELENA UČIONICA

Godine 2012. Zelena učionica je postavljena uz pomoć Coca Cola Hellenic korporacije. Učionica je imala za cilj, da uz različite edukacije i igre uči najmlađe o važnosti ekologije i zaštiti životne sredine.

ZELENA ZAJEDNICA

Ovaj segment festival ima za cilj da ukaže na važnost organizacija koje se bave zaštitom životne sredine. Godine 2012. Supernatural festival uveličale su sledeće organizacije: Orca, WWF, Beogradski festival cveća, Liga za orintološku akciju Srbije.

ZELENA KUĆA - PLASTENIK

Saradnja između Supernatural festivala i Beogradskog festival cveća uslovlila je rađanje nove aktivnosti na festivalu a to je Zelena kuća, koja promovise hortikulturu. Zelena kuća je i mesto gde se gaje biljke koje se koriste u medicinske svrhe.

MUZIČKI PROGRAM

U prepodnevnom časovima najmlađe je već tradicionalno zabavljao dečiji hor Čarolija. A žurka za starije je počela oko 14h. Muzički program je realizovan uz saradnju Apatinske pivare, a publiku su zabavljali: Zemlja Gruva, Duško Gojković (jazz muzika), Gusti (hip – hop alternativa bend iz Slovenije), Sharks, Snakes and Planes...

DEČIJE IGRALIŠTE

U okviru Supernatural parka sagrađeno je dečije igralište. Finansijska sredstva za izgradnju igrališta dala je Državna lutrija Srbije. Projekat pod nazivom „ Klackalica – poligon disbalansa“ je ideja Beogradske umetničke grupe Škar.

UMETNNOST

Fakultet likovne i primenjene umetnosti, Univerziteta u Beogradu, uz pomoć projekta Teratorija, koji se bavi proizvodnjom umetničkih dela od tera kote, napravila je malu izložbu tera kota instalacija u Supernatural parku.

ZELENA PIJCA

Zelena pijaca ima za cilj da posetioce festivala upozna sa svim zdravim, organsim namirnicama koje se koriste u ishrani

(supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2012/)

SUPERNATURAL FESTIVAL 2013

Sedmi Supernatural festival se održao 21. Aprila 2013. godine u Supernatural parku. Preko 10,000 posetilaca je doslo na Adu Huju kako bi proslavilo dan planete Zemlje. Za zabavu bili su zaduženi dečiji hore čarolija, ZAA, Kandža Kodža i Nebojša, Block Out, DJ Javijer Rey i DJ Filip.

Moto sedmog festivala je bio BUDI SUPER!! – Recikliraj svoju odeću i uđi za DŽ. Ovom akcijom organizatori su uspjeli da prikupe preko 6 tona odeće koju su donirali Crvenom Krstu.

Slika 7. Poster sedmog Supernatural festival

Izvor (<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2013/>)

ZELENA UČIONICA

Godine 2013. Zelena učionica je pretvorena u panel diskusiju. Na panelu eksperti su diskutovali o svim aktivnostima koje su sprovedene i koje treba da budu sprovedene kako bi se cela Ada Huja pretvorila u zeleni prostor koji bi mogli da koriste svi stanovnici Beograda.

ZELENA ZAJEDNICA

Uz donaciju USAID i ISC, ekološke organizacije su mogle da se predstave posetiocima Supernatural festival. Cilj festival je da promoviše zelene ljude, zelene proizvode, zelene projekte... Na festivalu su se predstavila WWF, Orca, Liga za orontološku organizaciju Srbije, I Bike Belgrade (biciklistička organizacija iz Beograda), kompanija Daj ekološke pelene, Centrala...

ZELENA PIJACA

Na zelenoj pijaci posetioци festivala svake godine imaju mogućnost da degustiraju ali i da kupe različite organske proizvode. Najveći red se stvorio ispred štandova koji su promovisali pravu domaću hranu: kiseli kupu iz Futoga, ajvar iz Leskovca, med iz Homolja.

DEČJI PROGRAM

Sedmi Supernatural festival je počeo u 12h pesmom dečijeg hora Koribli. Pored muzičkog programa za decu su osmišljene različite edukacije i igre. Na štandu Lige za ornitološku organizaciju Srbije deca su učila o različitim vrstama ptica koje imaju stanište na obalama reke Dunav. Takođe deca su imala priliku da sade sadnice u okviru Supernatural parka.

ENERGETSKA EFIKASNOST

U cilju promocije obnovljivog izvora energije, a u saradnji sa kompanijom Coca Cola Hellenic postavljeni su prvi solarni paneli koji strujom napajali Rosa zelenu učionicu.

RECIKLAŽA

Na sedmom Supernatural festivalu umetnica Ana Đorđević je prezentovala svoju skulpturu koju je napravila od recikliranog materijala, međutim skulptura nije bila gotova. Svi posetioци koji su doneli material za reciklažu (npr. konzerve) mogli su da učestvuju u stvaranju izgleda sculpture.

Da bi se povećala svest o važnosti reciklaže, sponzor festival Apatinska pivara je osmislila akciju pod nazivom "I ti treba da recikliraš". Apatinska pivara je postavila presu za reciklažu na kojoj su posetioци reciklirali limenke

(<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2013/>).

SUPERNATURAL FESTIVAL 2014

Osmi po redu Supernatural festival održao se u nedelju 27. Aprila na prostoru Supernatural Parka na Adi Huji.

Festivalaska ulaznica za 2014. godinu je bila ambalaža Supernatural čaja koju je bilo moguće kupiti po ceni od 200 dinara, a posetioci su mogli da kupe čaj u beogradskim Maxi i Tempo objektima. Sva prikupljena ambalaža Supernatural čaja je reciklirana. Ulaz za decu je besplatan, a oni koji nisu doneli kesu od čaja za recikliralžu, mogli su da kupe karte na dan održavanja festivala, ispred ulaza po ceni od 400 dinara.

DEČIJI PROGRAM

Supernatural festival se, kao i svake godine, održava preko dana. Dečiji program je počeo u 12 sati nastupom hora Čarolija, potom najmlađe je zabavljao hor Kolibri. U Telenor lavirtintu za decu je osmišljena Dečija radionica "Potraga za blagom", u plateniku se održala radionica sađenja biljaka za decu.

EDUKATIVNI PROGRAM

Edukativni i ekološki program se odvijao se u pet zona. U Rosa učionici nalazila se radionica pod imenom „Bird watching workshop”, Kultura Dunava, Dunavska strategija i "Think Thank", Podrži da se održi – Delhaleze panel i predavanje Ambalažni otpad kao resurs.

ZELENA PIJACA

U okviru zelene pijace predstavile su se Rajačke pimnice, Futoški kupus, Sneška Jandrić, Biošpajz, Fish Fest, Rakija iz Rakije, Med sa Homolja Radosavljević, Pravo iz baste, Rajkine pite, Gradske pijace i Supernatural goods.

UMETNOST

U okviru parka priređena je izložba četiri vajara Viktora Kiša, Ane Đorđević, Bože Trezića i Ivana Gračnera.

MUZIČKI PROGRAM

Pored Darkwooda, publiku su zabavljali i kultni novosadski bend Obojeni program! Osnovani 1980. kao posledica novotalasne slobodoumnosti i dečačkog (kulturnog) avanturizma Obojeni Program je odrastao na finoj hrani sastavljenoj od najsmelijih muzičkih sastojaka britanskih muzičkih pravaca new wave i punk. Izlizane ploče na polici Branislava Babića Kebre, jedinog preostalog člana iz originalne postave, rečito govore o tome kom nasleđu ovaj sastav pripada – The Fall, Wire, Magazine, Joy Division, Slits, Pop Group, Raincoats (<http://www.belgradian.com/sr/desavanja/festivali/3180-supernatural-2014/>).

SUPERNATURAL FESTIVAL 2015

Deveti Supernatural festival se održao 26. Aprila 2015. godine u Supernatural parku. Preko 10,000 posetilaca zajedno je slavilo dan planete Zemlje.

Slika 8. Poster devetog Supernatural festival

Izvor (<http://www.urbanbug.net/magazin/vest/zemlja-gruva-pojacava-muzicki-program-supernatural-festival-a>)

PETICIJA ZA ADU HUJU

Organizatori Supernatural festivala imali su za cilj da upute stanovništvo Beograda u odluke koje donosi Gradska uprava Beograda a koje su vezane za rehabilitaciju obale Ade Huje. Volonterki tim Fakulteta za biologiju je prikupljao potpise za peticiju, čišćenje obale Ade Huje. Ovom akcijom prikupljeno je preko 1500 potpisa koji su predati opštini Palilula.

Supernatural park, nastao je na nekadašnjoj divljoj deponiji šuta, koju je Supernatural u saradnji sa Sekretarijatom za zaštitu životne sredine, Gradskom opštinom Palilula i uz podršku ostalih relevantnih institucija i partnera iz biznisa transformisao u centar za promociju životne sredine, edukaciju i kulturu. Projekat je Evropska asocijacija za informisanje o lokalnom razvoju i zaštitu životne sredine za Evropsku Uniju izabrala kao jedan od 25 najuspešnijih u Evropi.

DEČIJI PROGRAM

Godine 2015. osmišljeno je čak 14 različitih dečijih radionica. Radionice su organizovali: Telenor – Potraga za blagom, WWF – kviz o vodi, Kapuera i Thai Chi (Taj Či), Teretana za reciklažu... Dok su se deca bavljala i učila nešto novo o ekologiji i zaštiti životne sredine, roditelji su mogli da uživaju igrajuć odbojku na pesku ili u vežbajuć u Coca Cola otvorenoj teretani.

ZELENA UČIOICA

U zelenoj učionici posetioci festivala su mogli da vide izložbu slika pod nazivom “Od deponije do parka”. Izložba slika prikazuje sve faze razvoja Supernatural parka – od nelegalne deponije do prelepog zelenog parka u kojem uživaju stanovnici Beograda.

ZELENA MUZIKA

Festival je tradicionalno otvorio dečiji hor Čarolija, potom na scenu je stupio dečiji rok bend Pakleni Ribnikari i DKC Beograd (oba benda su prvi put nastupila na festivalu). Nakon dečijeg bloka, sa dobrim vibracijama je počeo DJ Braća Burazeri, potom Ničim Izazvan i Artan Lili, a festival je zatvorio bend Zemlja Gruva.

ZELENA PIJACA

Zdrava ishrana je veoma važan segment Supernatural festival. Zelena pijaca upravo promoviše zdrave, organske namirnice kao što su: Futoški kupus, Sneška, Fish Fest, Med sa Homolja Radosavljević, Pravo iz baste, Rajkine pite i Supernatural goods.

ZELENA ZAJEDNICA

Učesnici na devetom Supernatural festivalu su bili: Fakultet za geologiju, Futura – fakultet za ekologiju, WWF, I Bike Belgrade, Kompanija Daj, daj ekološke pelene, Biološko – istraživačko društvo Josif Pančić, Wild Srbija (Divlja Srbija)...

ZELENA KUĆA – PLASTENIK

Plastenik je veoma važan deo festivala, jer on promoviše hortikulturu. Na devetom festivalu posetioci su mogli da vide Supernatural biljke koje se koriste u medicinske svrhe.

(<http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2015/>)

ORGANIZACIJA SUPERNATURAL FESTIVALA

SUPERNATURAL ORGANIZACIJA

Srdjan Stanković, osnivač Supernatural festivala, diplomirao Ekonomiju je na Richmond Collegu u Londonu. Master iz međunarodnog marketinga u Sidniju i Master Primenjene ekologije u Beogradu, 7 godina proveo je u najvećoj pivskoj kompaniji na svetu Inbev, gde je radio kao Sponsorship & events manager. Upravo tu je započeo karijeru event menadžera, sa projektima kao što su Beckperience, Jelen pivo Live... Nakon karijere u velikim kompanijama, Srđan osniva Supernatural pokret, organizaciju koja ima za cilj podizanje svesti građana na temu zaštite životne sredine. Tako nastaje Supernatural festival, najveći ekološki događaj u zemlji. Supernatural je danas organizacija koja se bavi ekološkim i socijalnim preduzetništvom i ima veliko iskustvo u saradnji sa biznis sektorom.

VREME I MESTO ODRŽAVANJA SUPERNATURAL FESTIVALA

Supernatural festival je jednodnevni festival koji oko sebe okuplja sve ljubitelje prirode i dobre muzike. Prvi posetioци festival mogu da dođu već u 10h ujutru, a festival se obično završava oko 22h. Festival slavi dan planete Zemlje, s toga se on uvek održava u aprilu.

Od 2007. godine, kada je bio prvi festival pa do 2010. godine Supernatural je održavan u parku na Košutnjaku kod Hajdučke česme. Godine 2011. festival je premešten u Botaničku baštu. Od 2012. godine Supernatural festival se organizuje u Supernatural parku na Adi Huji. Ovaj park je bio glavni projekat Supernatural festivala kao promocija projekta pod nazivom Revitalizacija ekosistema Ade Huje.

PRIJATELJI I SPONZORI SUPERNATURAL FESTIVALA

Prijatelji festivala su: Grad Beograd, DC Environment Network (predstavlja organizaciju koja se bavi obnovom naselja i zajednica u Vašingtonu), EuroParc Federation (Evropska zajednica prirodnog i kulturnog nasleđa), Friends of the Earth (Prijatelji zemlje, predstavlja organizaciju koja se bavi ekološkim problemima), WWF (Svetski fond za zaštitu prirode), The Global Compact (Globalni dogovor je okvir na osnovu koga se kompanije obavezuju da svoje delatnosti usaglase sa deset univerzalnih principa iz oblasti ljudskih prava, rada, zaštite okoline i anti-korupcije), Internationales Donaufest (Međunarodni dani Dunava), Donau Buro Ulm (Dunavska kancelarija u Ulmu).

U saradnji sa privatnim i javnim kompanijama, Supernatural organizacija je upela da realizuje veliki broj različitih ekoloških i socijalno odgovornih projekata. Sponzori Supernatural festivala su:

je kompanija koja ulaže velika sredstva u projekte koji se održavaju unutar Supernatural parka. Svoja novčana sredstva su uložili u opremanje i ulepšavanje Supernatural parka. Neki od projekata su: Telenor bašta koja je sagrađena 2013. godine, zatim Telenor lavirint u čijoj se sredini nalazi skulptura vajara Viktora Kiša i na kraju Telenor i organizacija Supernatural zasadili su 1000 cvetova i tako napravili Cvet života koji se takođe nalazi u Supernatural parku(<http://supernatural.rs/partners/telenor/>).

od 2010. godine učestvuj u različitim projektima. Jedan od najvećih sponzora prilikom revitalizacije Ade Huje bila je kompanija Coca Cola Hellenic. Pored toga ova kompanija je zaslužna za izgradnju:

- Zelene učionice, u kojoj se održavaju edukacioni programi, debate i paneli
 - Coca Cola aktivne zone, otvorene teretane u okviru Supernatural parka
 - Rosa parka, u okviru ovog parka posađeno je 50 drveća kako bi se podržao ekosistem Ade Huje
 - Irigacioni sistem, koji je veoma bitan za zeleni/održivi menadžment u Supernatural parku
- (<http://supernatural.rs/partners/coca-cola-system/>)

je jedan od najstarijih sponzora festivala. Prva saradnja se dogodila 2007. godine. Apatinka pivara i festival su povezani dobrom muzikom. Na festivalu pivara vrši promociju reciklaže, svake godine na festivalu Apatinka pivara se promoviše sa slganom RECIKLIRAJ I TI!. Ljudi koji učestvuju u akciji reciklaže za vreme festival dobijaju svoje drvo koje će pivara zasaditi u Apatinu, u gradu odakle pivara potiče.

Pored štanda na kojem promoviše reciklažu, Apatinska pivara ima i svoj bar na plaži koji se nalazi u Supernatural parku.

Od 2012. godine pivara sponzoriše revitalizaciju ekosistema Ade Huje tako što je donirala preko 150 drveća koji su zasađeni na teritoriji Supernatural parka. Sadnju prvog drveta pomogli su generalni menadžer Apatinske pivare Ilija Setko, Ambasador Sjedinjenih Američkih Država u Srbiji Majkl Kirbi, Ambasador Kanade u Srbiji Roman Vašuk i osnivač Supernatural organizacije Srđan Stanković(<http://supernatural.rs/partners/apatinska-brewery/>).

u svim Tempo i Maxi prodavnicama koje su deo kompanije Delhaize Srbija mogu se pronaći Supernatural proizvodi koji predstavljaju ulaznu za Supernatural festival(<http://supernatural.rs/partners/delhaize-serbia/>).

predstavlja državnu firmu koja se bavi čuvanjem i održavanjem šuma na teritoriji Republike Srbije. Svoje sponzorstvo Srbija šume pokreću 2011. godine(<http://supernatural.rs/partners/srbija-sume/>).

ULAZNICE ZA SUPERNATURAL FESTIVAL

Da bi posetioci ušli na festival trebali bi da plate ulaznicu od 600 dinara ili mogu da obezbede besplatan ulaz za festival ako se odazovu akcijama organizatora festivala. Ulaz da decu je besplatan.

Godine 2009. moto festival je bio PONESI 3 LIMENKE I TRI PLASTIČNE FLAŠE I ULAZIŠ FOR FREE! Svi posetioci festivala koji su doneli 3 limenke i 3 plastične flaše za reciklažu ušli su besplatno na festival, a ostali posetioci su morali da plate ulaz.

Godine 2013. posetioci su mogli da biraju da li će ispoštovati moto festival, BUDI SUPER!! – Recikliraj svoju odeću i uđi za DŽ, ili će platiti ulaznicu. Većina ljudi se odazvala akciji i na taj način pomogla organizaciji Supernatural festival da prikupi preko 6 t odeće koja je donirana Crvenom krstu.

Ukoliko organizatori festivala ne organizuju ovakve akcije postoji mogućnost da se kupovinom Supernatural proizvoda, koji se prodaju isključivo Tempo i Maxi prodavnicama, uđe na festival. Kupovinom dva Supernatural čaja, u vrednosti od 400 dinara ili kupovinom jednog Supernatural čaja i Supernatural meda u vrednosti od 550 dinara, može se ući na festival ili se može kupiti ulaznica na ulazu u Supernatural park na dan festivala u vrednosti od 600 dinara.

PROGRAM SUPERNATURAL FESTIVALA

Svake godine glavna tema festivala je drugacija, ali ono što je uvek isto jeste da su teme vezane za ekologiju i zaštitu životne sredine.

Svake godine posetioci imaju mogućnost da se upoznaju sa vodećim organizacijama, projektima i ljudima iz domena zaštite životne sredine kroz program ZELENE ZAJEDICE. Na ZELENOJ PIJACI posetioci festival imaju mogućnost da probaju ali i kupe prirodne i organske proizvode. U PLASTENIKU svake godine je postavljena izložba cveća i lekovitig bilja. Edukacija najmlađih ali i starijih posetilaca festivala svake godine se održava u ZELENOJ UČIONICI. Edukativan deo upotpunjen je dobrom zabavom na plažnom baru, odbojkom na pesku, kapuerom ali i fantastičnim koncertima. Svake godine organizatori festivala trude se da pozovu najbolje bendove iz zemlje i regiona i na taj način naprave najbolju žurku u čast planete Zemlje.

PROMOCIJA SUPERNATURAL FESTIVALA

Promocija festivala se vrši na najviše na lokalnom nivou ali i na nacionalnom nivou. Promocija festival se vrši na sledeći način:

- Putem internet stranice - organizacija Supernatural ima svoju internet stranicu www.supernatural.rs na kojoj zainteresovani mogu dobiti informacije o festivalu, revitalizaciji Ade Huje, Supernatural proizvodima i o svim projektima koje organizacija obavlja
- Putem interneta, razni blogovi pišu o satnici festival, radionicama na festivalu i o muzičkom program festival
- Putem društvenih mreža, festival poseduje oficijalnu Facebook stranicu
- Putem medija, najveću podršku festival ima od radio – televizijske kuće B92
- Putem časopisa
- Bilbordi koji su postavljani u Beogradu

VOLONTIRANJE NA SUPERNATURAL FESTIVALU

Mladi istraživači Srbije i Supernatural festival svake godine pozivaju sve mlade ljude da se uključe i da volontiraju na festivalu. Pomoć volontera se traži na tri dana. Prvi dan volonteri bi trebali da pripreme teren na kojem će se održavati festival. Drugi dan volontiranja je za vreme samog festivala i tada volonteri pomažu posetiocima festivala, i treći dan je vezan za čišćenje prostora na kojem se održavao festival.

Nakon festivala održava se druženje volontera na kojem volonteri vrše evaluaciju festivala kako bi pomogli organizatorima da unaprede festival.

NAJBOLJI EVROPSKI PROJEKAT

Evropska asocijacija za informisanje o lokalnom razvoju i zaštitu životne sredine za Evropsku Uniju (AIDEL) izabrala je projekat “Supernatural park – od deponije do parka” kao jedan od 25 najuspešnijih projekata u Evropi, zajedno sa inicijativama iz Francuske, Španije, Italije, Velike Britanije i ostalih zemalja Evrope.

Supernatural pokret, uz saradnju i podršku Sekretarijata za zaštitu životne sredine grada Beograd, Opštine Palilula, Republičke direkcije za vode, Međunarodnom komisijom za zaštitu reke Dunav (ICPDR), kompanijama Coca Cola Hellenic, Telenor, Molson Coors i drugima je uspeo da potpuno transformiše nekada divlju deponiju građevinskog šuta u ekološki park na Dunavu.

„Za nas je ovo velika čast, pogotovo što je jedan projekat iz Srbije ušao u 25 najboljih u Evropi, i što se Srbija i Beograd promovišu u Evropi na ovaj način. Proglašenje Supernatural parka kao jednog od 25 najboljih daje nam dodatno samopouzdanje da nastavimo da radimo i da smo na dobrom putu. Licno, ne želim mnogo da se uzbudjujem, pošto nam predstoji još puno posla, ka krajnjem cilju čišćenje rukavca, i revitalizacija ekosistem Ade Huje“ naveo je ovim povodom Srđan Stanković, osnivač Supernatural festivala.

Osnovni cilj projekta je revitalizacija ekosistema Ade Huje, formiranje zelenog dobra Beograda, sa fokusom na trajno čišćenje rečnog rukavca koji predstavlja jedan od najvećih ekoloških problema grada. U toku je rad na izradi tehničke dokumentacije, koja će ukazati na detaljne sledeće korake ka cilju ozdravljenja Ade Huje (<http://supernatural.rs/supernatural-park-progla%C5%A1en-za-najbolji-projekat-u-evropi/>).

SWOT ANALIZA SUPERNATURAL FESTIVALA

SNAGE

- Jedinstveni ekološki festival u Srbiji
- Podrška lokalnih vlasti
- Edukacija stanovništva o važnosti zaštite životne sredine
- Radionice za najmlađe
- Paneli
- Promocija organske hrane
- Promocija organizacija koje se bave zaštitom životne sredine
- Revitalizacija Ade Huje i stvaranje Supernatural parka
- Jaki sponzori
- Ulaznica za festival je pristupačna

SLABOSTI

- Jednodnevni festival
- Privlači najviše lokalno stanovništvo, odnosno stanovništvo Beograda

ŠANSE

- Trajanje festivala duže od jednog dana
- Potrebna je jača promocija festivala u drugim gradovima Republike Srbije, kako bi se povećao broj posetilaca koji nisu iz Beograda

PRETNJE

- Zagađenje Ade Huje na kojoj je sagrađen Supernatural park

ZAKLJUČAK

Supernatural festival od 2007. godine proslavlja međunarodni Dan planete zemlje, sa ciljem edukacije i podizanja svesti javnosti o značaju očuvanja životne sredine. Kao najveći ekološki događaj u Srbiji, koji okuplja više od 10.000 ljudi, Supernatural neguje koncept dnevnog festivala kako bi posetioци imali priliku da se druže, steknu nova znanja iz ekologije i zaštite životne sredine, uživajući u dnevnom svetlu i prirodi.

Ove godine organizatori pripremaju specijalno izdanje Supernatural festivala kojim će proslaviti deset godina postojanja. Jubilarni festival održaće se na starom mestu, a to je Hajdučka česma. Tema 10. Supernatural festival je piknik u prirodi. I ovim putem organizatori pozivaju sve ljude da zajedno uz dobru muziku proslave Dan planete zemlje!

*Slika 9. Logo upernatural festival
Izvor (<http://supernatural.rs/>)*

LITERATURA

- forum.krstarica.com/showthread.php/326986-Sve-o-statutu-i-statusu-Vojvodine/page139
- <http://supernatural.rs/>
- <http://supernatural.rs/partners/apatinska-brewery/>
- <http://supernatural.rs/partners/coca-cola-system/>
- <http://supernatural.rs/partners/delhaize-serbia/>
- <http://supernatural.rs/partners/srbija-sume/>
- <http://supernatural.rs/partners/telenor/>
- <http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/>
- <http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2015/>
- <http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2013/>
- <http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2013/>
- <http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2011/>
- <http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2010/>
- <http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2010/>
- http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2009
- http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2008
- http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2007
- <http://supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2007/>
- <http://supernatural.rs/supernatural-park-progla%C5%A1en-za-najbolji-projekat-u-evropi/>
- <http://www.belgradian.com/sr/desavanja/festivali/3180-supernatural-2014/>
- <http://www.oktoberfest.de/>
- <http://www.srbija.travel>
- <http://www.srbija.travel/%D0%B4%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%98%D0%B5/%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8-%D0%B8-%D0%BE%D0%BF%D1%88%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B5/Bograd.a-18.176>
- <http://www.urbanbug.net/magazin/vest/zemlja-gruva-pojacava-muzicki-program-supernatural-festival-a>
- <https://www.djguide.nl/nieuws>
- <https://www.tes.com/>
- supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2012/
- supernatural.rs/projects/supernatural-festival/supernatural-festival-2011/